



**RADA  
UNII EUROPEJSKIEJ**

**Bruksela, 9 czerwca 2006 r. (9.06)  
(OR. en)**

**10117/06**

**ENV 335  
AGRI 205  
COMPET 156  
ECO 111  
ECOFIN 203  
ENER 184  
DEVGEN 163  
MI 131  
PECHE 186  
RELEX 384  
SAN 166  
SOC 298  
TRANS 157  
RECH 155  
POLGEN 75  
EDUC 133**

**NOTA**

---

Od: Sekretariat Generalny

Do: Delegacje

---

Nr poprz. dok.: 9956/06 ENV 323 AGRI 194 COMPET 150 ECO 103 ECOFIN 192  
ENER 174 DEVGEN 156 MI 127 PECHE 181 RELEX 369 SAN 163 SOC  
291 TRANS 148 RECH 149 POLGEN 72 EDUC 130

Nr wniosku Kom.: 15796/1/05 ENV 601 AGRI 355 ECO 159 ECOFIN 412 ENER 203 DEVGEN  
254 MI 143 PECHE 285 RELEX 766 SAN 217 SOC 516 TRANS 285 RECH  
242 EDUC 196 REV 1

---

Dotyczy: Przegląd strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju (EU SDS)  
– Odnowiona strategia

---

Delegacje otrzymują w załączniku do niniejszej noty ostateczny tekst odnowionej strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju (EU SDS).

**ODNOWIONA STRATEGIA UE DOTYCZĄCA TRWAŁEGO ROZWOJU****NASZA WOLA URZECZYWISTNIANIA TRWAŁEGO ROZWOJU**

1. Trwały rozwój oznacza, że potrzeby obecnego pokolenia należy zaspokajać bez uszczerbku dla możliwości zaspokajania potrzeb przez przyszłe pokolenia. Idea ta, zawarta w traktacie, jest nadrzędnym celem Unii Europejskiej przyświecającą całej polityce Unii i wszystkim jej działaniom. Dotyczy ona zachowania zdolności Ziemi do utrzymywania życia w całej jego różnorodności i opiera się na zasadach: demokracji, równości płci, solidarności, praworządności i poszanowania podstawowych praw, w tym prawa do wolności oraz do równych szans. Ma zapewnić pokoleniom obecnym i przyszłym stały wzrost jakości życia i dobrobytu na Ziemi. Dlatego łączy się z propagowaniem dynamicznej gospodarki przy pełnym zatrudnieniu obywateli i wysokim poziomie ich wykształcenia, ochrony zdrowia, spójności społecznej i terytorialnej oraz ochrony środowiska — w świecie, w którym panuje pokój, bezpieczeństwo i poszanowanie różnorodności kulturowej.
2. Rada Europejska obradująca w Göteborgu (w 2001 r.) przyjęła pierwszą strategię EU dotyczącą trwałego rozwoju (SDS). Jako uzupełnienie tych działań Rada Europejska określiła w Barcelonie wymiar zewnętrzny strategii — w roku 2002 przed Światowym Szczytem w sprawie Zrównoważonego Rozwoju w Johannesburgu (w 2002 r.). Mimo to nadal utrzymują się tendencje sprzeczne z trwałym rozwojem, związane ze zmianami klimatu i wykorzystywaniem energii, zagrożeniami dla zdrowia publicznego, ubóstwem i wykluczeniem społecznym, uwarunkowaniami demograficznymi i starzeniem się społeczeństwa, gospodarowaniem zasobami naturalnymi, utratą różnorodności biologicznej, gospodarką przestrzenną oraz transportem, a nowe wyzwania wciąż się pojawiają. Panuje poczucie, że zaradzenie tym niekorzystnym tendencjom jest rzeczą niecierpiącą zwłoki, dlatego należy reagować doraźnie, nie tracąc jednak z oczu dalszej przyszłości. Główna trudność polega na tym, by stopniowo zmieniać nasze obecne modele konsumpcji i produkcji oraz panujący model niezintegrowanego podejścia do polityki — jako sprzeczne z trwałym rozwojem.

3. W takim to oto kontekście — po przeglądzie strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju przeprowadzonym przez Komisję w roku 2004, na podstawie komunikatu Komisji z grudnia 2005 r. pt. „W sprawie przeglądu strategii zrównoważonego rozwoju: platforma działania”, a także na podstawie uwag m.in. Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego — Rada Europejska przyjęła odnowioną, ambitną i kompleksową strategię trwałego rozwoju, która ma obowiązywać w rozszerzonej UE i bazować na strategii przyjętej w roku 2001.
4. W niniejszym dokumencie przedstawiona jest jednolita, spójna strategia, dzięki której UE będzie mogła w sposób pełniejszy wywiązać się ze swojego dawno podjętego zobowiązania, by sprostać wyzwaniom związanym z trwałym rozwojem. Ponownie podkreślono tu potrzebę światowej solidarności i potwierdzono, jak ważne jest wzmocnienie współpracy z partnerami spoza UE, w tym z szybko rozwijającymi się krajami, których wpływ na trwały rozwój będzie w skali świata istotny.
5. Naczelnym celem odnowionej strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju jest określenie i rozwój działań, dzięki którym UE będzie mogła zapewnić pokoleniom obecnym i przyszłym stały wzrost jakości życia przez tworzenie społeczności opartych na zasadach trwałego rozwoju — społeczności wydajnie gospodarujących zasobami i z nich korzystających, czerpiących z potencjału gospodarki w zakresie innowacji ekologicznych i społecznych, i przez to zapewniających dobrobyt, ochronę środowiska naturalnego i spójność społeczną.
6. Rada Europejska zatwierdziła w czerwcu 2005 r. deklarację, która posłużyła za podstawę do niniejszej odnowionej strategii; w deklaracji tej określono następujące cele i zasady:

## **GLÓWNE CELE**

### **OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

Zachować potencjał Ziemi, dzięki któremu życie może rozwijać się w całej swojej różnorodności; respektować ograniczenia naturalnych zasobów planety; zapewnić wysoki poziom ochrony środowiska naturalnego i poprawę jego jakości. Przeciwdziałać zanieczyszczeniu środowiska i ograniczać wielkość tego zjawiska; propagować zrównoważoną konsumpcję i produkcję, tak by oddzielić wzrost gospodarczy od degradacji środowiska.

## **SPRAWIEDLIWOŚĆ I SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA**

Propagować demokratyczne, spójne, zdrowe, bezpieczne, sprawiedliwe społeczeństwo realizujące ideę integracji społecznej i szanujące podstawowe prawa i różnorodność kulturową, tworzące równe szanse i zwalczające wszelkie formy dyskryminacji.

## **DOBROBYT GOSPODARCZY**

Propagować prężną, innowacyjną, konkurencyjną gospodarkę opartą na bogatej wiedzy i racjonalnie wykorzystującą zasoby środowiska naturalnego, zapewniającą wysoki standard życia oraz pełne zatrudnienie obywateli i pracę wysokiej jakości w całej Unii Europejskiej.

## **REALIZACJA NASZYCH ZOBOWIĄZAŃ W SKALI MIĘDZYNARODOWEJ**

Wspierać na całym świecie tworzenie demokratycznych instytucji opartych na zasadach pokoju, bezpieczeństwa i wolności oraz bronić ich stabilności. Czynnie propagować trwały rozwój na całym świecie i czuwać, by wewnętrzna i zewnętrzna polityka Unii Europejskiej sprzyjała trwałemu rozwojowi świata i była zgodna z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii.

## **ZASADY KSZTAŁTOWANIA POLITYKI**

### **PROPAGOWANIE I OCHRONA PODSTAWOWYCH PRAW**

Kierować się zasadą, że to człowiek stoi w centrum polityki Unii Europejskiej, czyli: propagować prawa podstawowe, zwalczać wszelkie formy dyskryminacji i działać na rzecz zmniejszenia skali ubóstwa i wykluczenia społecznego na świecie.

### **SOLIDARNOŚĆ WEWNĄTRZ- I MIĘDZYPOKOLENIOWA**

Zaspokajać potrzeby obecnych pokoleń bez uszczerbku dla możliwości zaspokajania potrzeb przez przyszłe pokolenia w Unii Europejskiej i poza nią.

### **OTWARTE I DEMOKRATYCZNE SPOŁECZEŃSTWO**

Zagwarantować obywatelom prawo do dostępu do informacji i zapewnić im dostęp do wymiaru sprawiedliwości. Stworzyć wszystkim zainteresowanym stronom i stowarzyszeniom odpowiednie możliwości konsultacji i uczestnictwa w życiu społecznym.

## **UDZIAŁ OBYWATELI**

Zwiększać udział obywateli w procesie decyzyjnym. Propagować nauczanie o trwałym rozwoju oraz uwrażliwiać na niego społeczeństwo. Informować obywateli o wpływie, jaki mają na środowisko naturalne, i o wyborach, jakich mogą dokonywać w imię trwałego rozwoju.

## **UDZIAŁ PRZEDSIĘBIORSTW I PARTNERÓW SPOŁECZNYCH**

Pogłębiać dialog społeczny, uczulać przedsiębiorstwa na ich odpowiedzialność społeczną oraz popularyzować partnerstwa publiczno-prywatne — a tym samym propagować współpracę na rzecz zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz wspólną odpowiedzialność za ich urzeczywistnianie.

## **SPÓJNA POLITYKA I ŁĄD ADMINISTRACYJNO-REGULACYJNY**

Propagować spójność wszystkich gałęzi polityki Unii Europejskiej oraz spójność działań na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i światowym, tak by bardziej sprzyjały trwałemu rozwojowi.

## **INTEGRACJA POLITYKI**

Propagować całościowe spojrzenie na kwestie gospodarcze, społeczne i ochronę środowiska, które nada im spójny charakter i przyniesie efekt sprzężenia zwrotnego między nimi; w tym celu w pełni wykorzystywać instrumenty tworzenia lepszego prawodawstwa, takie jak równomierna ocena oddziaływania regulacji i konsultacje z zainteresowanymi stronami.

## **KORZYSTANIE Z NAJLEPSZEJ DOSTĘPNEJ WIEDZY**

Czuwać nad tym, by polityka była kształtowana, oceniana i realizowana na podstawie najlepszej dostępnej wiedzy oraz według zasad racjonalności gospodarczej i optymalizacji kosztów.

## **ZASADA OSTROŻNOŚCI**

W obliczu naukowej niepewności stosować procedury oceny i podejmować odpowiednie działania zapobiegawcze, tak by chronić zdrowie ludzkie i środowisko naturalne przed uszczerbkiem.

## **OBCIĄŻENIE KOSZTAMI SPRAWCÓW ZANIECZYSZCZENIA**

Czuwać nad tym, by ceny odzwierciedlały realne koszty, które ponoszone przez społeczeństwo w związku z konsumpcją i produkcją, oraz by sprawcy zanieczyszczenia płacili za szkody, jakie ich działalność przynosi zdrowiu ludzkiemu i środowisku naturalnemu.

## **WYKORZYSTANIE SYNERGII MIĘDZY STRATEGIĄ UE DOTYCZĄCĄ TRWAŁEGO ROZWOJU A STRATEGIĄ LIZBOŃSKĄ NA RZECZ WZROSTU GOSPODARCZEGO I ZATRUDNIENIA**

7. Strategia UE dotycząca trwałego wzrostu oraz strategia lizbońska na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia uzupełniają się. Strategia trwałego wzrostu dotyczy przede wszystkim jakości życia, sprawiedliwości wewnątrz- i międzypokoleniowej i spójności wszystkich dziedzin polityki, w tym jej aspektów zewnętrznych. Doceniono w niej rolę rozwoju gospodarczego — ułatwia on przejście do społeczeństwa rozwiniętego. Natomiast strategia lizbońska w zasadniczy sposób pomaga realizować nadrzędny cel trwałego rozwoju, gdyż w głównej mierze dotyczy działań i środków mających zwiększać konkurencyjność, przyspieszać wzrost gospodarczy i mobilizować do tworzenia nowych miejsc pracy.
8. Strategia UE dotycząca trwałego rozwoju stwarza ogólne ramy dla strategii lizbońskiej, która kładąc ponownie akcent na wzrost gospodarczy i zatrudnienie, daje impuls do zdynamizowania gospodarki. W tych dwóch strategiach uznaje się, że cele gospodarcze, społeczne i cele ochrony środowiska mogą mieć wzajemnie stymulujący wpływ i dlatego powinny być realizowane łącznie. Obie mają wspierać konieczne zmiany strukturalne, dzięki którym gospodarka państw członkowskich będzie mogła lepiej reagować na problemy związane z globalizacją, gdyż zmiany te stworzą równe dla wszystkich warunki, sprzyjające dynamicznemu rozwojowi, innowacjom, inwencji w działalności gospodarczej, a zarazem sprawiedliwości społecznej i czystego środowiska naturalnego.
9. W tym kontekście w strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju uznaje się, że inwestowanie w kapitał ludzki, społeczny i środowiskowy oraz innowacje techniczne jest warunkiem utrzymania na dłuższą metę konkurencyjności i gospodarczego dobrobytu, spójności społecznej, zatrudnienia o odpowiedniej jakości i lepszej ochrony środowiska.

### **LEPSZE KSZTAŁTOWANIE POLITYKI**

10. W strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju ustala się podejście do lepszego kształtowania polityki opartego na lepszym stanowieniu prawa i na zasadzie, że trwały rozwój należy brać pod uwagę na wszystkich szczeblach kształtowania polityki. To oznacza, że wszystkie szczeble administracji rządowej muszą się wzajemnie wspierać i ze sobą współpracować, uwzględniając przy tym różnice między państwami członkowskimi pod względem uwarunkowań instytucjonalnych i kulturowych, a także szczególne warunki panujące w tych państwach.

11. Pod tym względem wszystkie instytucje UE powinny dbać o to, by ważne decyzje dotyczące polityki opierały się na wnioskach, które przeszły rzetelną ocenę oddziaływania, uwzględniającą w jednakowym stopniu wymiar społeczny, gospodarczy i środowiskowy trwałego rozwoju, a także uwzględniającą wymiar zewnętrzny trwałego rozwoju oraz koszty niepodejmowania działań. Do innych instrumentów lepszego kształtowania polityki należą retrospektywna ocena oddziaływania polityki oraz udział ogółu społeczeństwa i zainteresowanych stron. Państwa członkowskie powinny w większym stopniu wykorzystywać te instrumenty, zwłaszcza oceny oddziaływania regulacji, gdy przydzielają fundusze publiczne oraz opracowują strategie, programy i projekty.
12. Wszystkie instytucje UE powinny zapewnić, że możliwe są propozycje dotyczące zamierzeń, celów i środków oraz że, w razie potrzeby, propozycjom tym towarzyszą instrumenty konieczne na poziomie UE.

## **GLÓWNE WYZWANIA**

13. Z uwagi na coraz mniej korzystne dla środowiska tendencje, gospodarcze i społeczne wyzwania, przed którymi stoi UE, połączone z nowymi wyzwaniami w zakresie konkurencyjności i nowymi zobowiązaniami międzynarodowymi — w strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju wyodrębniono 7 głównych wyzwań oraz przypisano do nich cele ostateczne i operacyjne oraz działania. Ich przyszły kształt i późniejsza realizacja będą zależęć od wspomnianych uprzednio zasad. Wskazanie jakiegokolwiek określonego działania nie powoduje uszczerbku dla podziału kompetencji między UE a państwa członkowskie.

### **Zmiany klimatu i czysta energia**

<p>Cel ogólny: Ograniczyć zmiany klimatu oraz ich koszty i negatywne skutki, jakie obciążają społeczeństwo i środowisko naturalne</p>
---

#### Cele operacyjne:

- Zobowiązania podjęte przez państwa UE-15 i większość państw UE-25 w ramach protokołu z Kioto, by zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych w latach 2008–2012; cel państw UE-15 to redukcja emisji o 8% w stosunku do poziomu z roku 1990. Dążyć do tego, by średnia temperatura na powierzchni ziemi nie wzrosła o więcej niż 2°C w stosunku do poziomu sprzed ery industrialnej.

- Polityka energetyczna powinna być spójna z celami bezpieczeństwa dostaw, konkurencyjności i równowagi w środowisku naturalnym w duchu polityki energetycznej dla Europy określonej w marcu 2006 r. przez Radę Europejską. Polityka energetyczna jest kluczowa dla sprostania wyzwaniu zmian klimatu.
- Przystosowanie do zmian klimatu i ich zmniejszenie powinny być włączone do wszystkich istotnych polityk europejskich.
- Do roku 2010 średnio 12% zużywanej energii oraz 21% zużywanej elektryczności, co jest wspólnym, lecz różniącym się celem, powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych; rozważa się zwiększenie ich udziału do 15% do roku 2015.
- Do roku 2010 5,75% paliwa wykorzystywanego w transporcie powinno składać się z biopaliw, co jest celem orientacyjnym (dyrektywa 2003/30/WE); rozważa się zwiększenie ich udziału do 8% do roku 2015.
- W ciągu 9 lat, do roku 2017 zaoszczędzenie dalszych 9% energii zużywanej na etapie końcowym, zgodnie z wymogami dyrektywy o efektywności energetycznej na etapie zużycia końcowego i o usługach energetycznych.

#### Konieczne działania

- Kierując się montrealskim planem działań w sprawie zmian klimatu, dla którego podstawą jest ramowa konwencja ONZ w sprawie zmian klimatu, UE ma niezwłocznie przygotować warianty ustaleń, jakie obowiązywałyby po roku 2012 i służyły realizacji „celu 2°C” — przez udział w konstruktywnym i szeroko zakrojonym dialogu na temat długofalowego współdziałania i równocześnie przez udział w procesie objętym protokołem z Kioto, zgodnie z zasadą wspólnych, choć zróżnicowanych, zakresów odpowiedzialności i odpowiednich umiejętności.
- Nie przesądzając o nowych podejściach do zróżnicowania stron w przyszłych uczciwych i elastycznych ramach, UE pragnie przeanalizować z innymi stronami możliwe strategie osiągnięcia koniecznych redukcji emisji. UE stoi przy tym na stanowisku, że w tym względzie należy zastanowić się, jak państwa rozwinięte mogłyby do roku 2020 ograniczyć emisje o 15-30% w stosunku do wartości przewidzianych w protokole z Kioto, a także po roku 2020 w duchu konkluzji Rady ds. Środowiska Naturalnego.



- Realizując drugi etap europejskiego programu zapobiegania zmianom klimatu, Komisja i państwa członkowskie uszeregują nowe działania tak, by systematycznie wdrażać optymalne pod względem kosztów rozwiązania służące ograniczeniu emisji w samochodach i lotnictwie. Wśród tych rozwiązań sekwestracja i składowanie dwutlenku węgla zostaną przeanalizowane jako środki łagodzące zanieczyszczenie.
- Komisja w odpowiednim czasie zakończy przegląd unijnego systemu handlu emisjami (EU ETS), zapewniając inwestorom pewność w średnim i długim okresie czasu, oraz rozważy, czy objąć nim inne gazy cieplarniane i sektory, a konkretnie lotnictwo, o którym wcześniej wspomniała Rada.
- Komisja i państwa członkowskie umocnią wiodącą pozycję UE dzięki przyjęciu i wdrożeniu ambitnego, lecz realistycznego planu działania w sprawie racjonalnego wykorzystywania energii, uwzględniając potencjalne oszczędności energii, które według ocen Komisji osiągną 20% do roku 2020, oraz środki już wdrożone przez państwa członkowskie
- Komisja przedstawi analizę, jak zrealizować obecne cele (na rok 2010) dotyczące energii ze źródeł odnawialnych oraz jak dalej lansować taką energię na dłuższą metę w sposób optymalny pod względem kosztów i analogicznie, jak propagować stosowanie biopaliw w sektorze transportu w atmosferze konstruktywnego dialogu z przemysłem naftowym i wszystkimi zainteresowanymi stronami oraz przy maksymalnym wsparciu dla działalności badawczo-rozwojowej w dziedzinie biopaliw drugiej generacji. Wyznaczanie nowych celów należy uzasadniać na podstawie dogłębnej analizy dalszych środków pod względem ich potencjału i optymalnego stosunku kosztów do korzyści. W czasie tych procesów należy uwzględnić poszczególne cechy charakterystyczne państw członkowskich i ich potrzeby dotyczące elastyczności w zakresie rozwoju źródeł energii, a także problemy wysp i regionów w znacznej mierze odizolowanych od rynku energetycznego UE.
- Komisja i państwa członkowskie powinny propagować biomasę — by dzięki temu zdywersyfikować zasoby paliwowe UE, ograniczyć emisję gazów cieplarnianych oraz stworzyć nowe możliwości zarobkowania i zatrudniania na obszarach wiejskich — poprzez dalszą realizację propozycji zawartych w planie działania w sprawie biomasy we wszystkich trzech dziedzinach, których plan ten dotyczy: energii grzewczej i chłodniczej, energii elektrycznej i transporcie. Działania te powinny wpisywać się w ramy wykraczającej poza rok 2010 długoterminowej strategii w zakresie bioenergii.
- Państwa członkowskie powinny zwiększyć wydajność elektrowni, zwłaszcza dzięki dalszemu propagowaniu elektrociepłownictwa.

## Zrównoważony transport

Cel ogólny	Dopilnować, by nasze systemy transportowe spełniały gospodarcze, społeczne i dotyczące środowiska potrzeby społeczeństwa, jednocześnie minimalizując ich niepożądany wpływ na gospodarkę, społeczeństwo i środowisko naturalne
------------	--

### Cele operacyjne i ostateczne:

- Oddzielenie wzrostu gospodarczego od popytu na transport oraz celu zmniejszenia skutków dla środowiska.
- Dojść do zrównoważonego poziomu wykorzystania energii w transporcie oraz zmniejszyć emisję gazów cieplarnianych w tym sektorze.
- Ograniczyć emisję zanieczyszczeń z sektora transportu do poziomów pozwalających zminimalizować ich wpływ na zdrowie ludzkie lub środowisko naturalne.
- Przejść w sposób zrównoważony do przyjaznych dla środowiska środków transportu w celu stworzenia systemu transportu i poruszania się spełniającego wymogi trwałego rozwoju.
- Ograniczyć wywoływany transportem hałas — zarówno u źródła, jak i poprzez środki łagodzące — tak by ogólny poziom narażenia na hałas miały jak najmniejszy wpływ na zdrowie.
- Zmodernizować warunki, jakie UE stwarza publicznym przewozom pasażerskim, w celu wypromowania ich większej wydajności i lepszych wyników do roku 2010.
- Zgodnie ze strategią UE w sprawie CO<sub>2</sub> emitowanego przez lekkie pojazdy samochodowe nowy park samochodowy powinien emitować CO<sub>2</sub> średnio w ilości 140g/km (do roku 2008/09) oraz 120g/km (do roku 2012).
- Do 2010 r. zmniejszyć liczbę ofiar śmiertelnych transportu drogowego o połowę w stosunku do roku 2000.

### Konieczne działania

- UE i państwa członkowskie podejmą kroki w celu poprawy wyników gospodarczych i związanych ze środowiskiem naturalnym wszystkich środków transportu, a także, w odpowiednich przypadkach, podejmą kroki, by transport drogowy ograniczyć na rzecz kolejowego, wodnego i publicznego transportu pasażerskiego, w tym zmniejszyć nasilenie transportu dzięki przekształceniu rozwiązań produkcyjnych i logistycznych oraz zmianie przyzwyczajzeń w połączeniu z lepszym połączeniem różnych środków transportu.
- UE i państwa członkowskie powinny zrationalizować wykorzystywanie energii w sektorze transportu, korzystając z narzędzi zapewniających optymalny stosunek kosztów do korzyści.

- UE i państwa członkowskie powinny skupić uwagę na alternatywnych możliwościach w transporcie drogowym — pasażerskim i towarowym — takich jak odpowiedni rozwój sieci transeuropejskich i łączenie różnych rodzajów transportu w przewozie towarów, m.in. wdrażając środki przewidziane w opracowanym przez Komisję programie działań na rzecz żeglugi śródlądowej „Naiades” oraz w programie „Marco Polo II”.
- Komisja będzie nadal badała stosowanie opłat od wszystkich środków transportu za użytkowanie infrastruktury, wykorzystując nowe możliwości techniczne, jakie stwarzają nowe technologie satelitarne, informatyczne i komunikacyjne. W związku z dyrektywą o eurowinietach Komisja przedstawi, najpóźniej w roku 2008, przejrzysty i zrozumiały model oceny wszystkich zewnętrznych kosztów, nadający się do powszechnego zastosowania i służący za podstawę do obliczania w przyszłości opłat za użytkowanie infrastruktury.
- Komisja i państwa członkowskie powinny dążyć do osiągnięcia postępu na drodze ku skutecznym, globalnym rozwiązaniom, które zmniejszą negatywny wpływ międzynarodowego transportu morskiego i powietrznego.
- By zmniejszyć liczbę ofiar śmiertelnych transportu drogowego o połowę oraz zredukować liczbę osób odnoszących rany w wypadkach drogowych, należy zwiększyć bezpieczeństwo na drogach dzięki lepszej infrastrukturze drogowej, bezpieczniejszym pojazdom, propagowaniu wspólnych ogólnoeuropejskich kampanii informacyjnych mających zmienić zachowanie użytkowników dróg oraz egzekwowanie kar bez względu na granice państwowe.
- Zgodnie ze strategią tematyczną w sprawie środowiska miejskiego organy administracji lokalnej powinny opracować i wdrożyć plany i systemy transportu miejskiego, w których uwzględnią wskazówki techniczne Komisji z 2006 r. oraz zwrócić uwagę na ściślejszą współpracę z innymi miastami i przyległymi regionami.
- Komisja i państwa członkowskie opracują długofalową i spójną strategię UE dotyczącą paliw.

## Zrównoważona konsumpcja i produkcja

Cel ogólny	Propagować modele zrównoważonej konsumpcji i produkcji
------------	--

### Cele operacyjne:

- Propagować zrównoważoną konsumpcję i produkcję poprzez zajęcie się rozwojem społeczno-gospodarczym w ramach zdolności ekosystemów oraz oddzielić wzrost gospodarczy od degradacji środowiska.
- Poprawić realizację celów w zakresie ochrony środowiska i celów społecznych dla produktów i procesów oraz zachęcać przedsiębiorstwa i konsumentów do ich przyjęcia.
- Dążyć do osiągnięcia do 2010 r. w UE średniego poziomu proekologicznych zamówień publicznych (*Green Public Procurement* – GPP) równego poziomowi osiąganemu obecnie przez przodujące w tej dziedzinie państwa członkowskie.
- UE powinna dążyć do zwiększenia swojego globalnego udziału w rynku technologii w zakresie środowiska naturalnego i ekoinnowacji.

### Konieczne działania:

- Komisja i państwa członkowskie przeanalizują podjęcie konkretnych działań w celu promowania dalszych modeli zrównoważonej produkcji i konsumpcji na skalę UE oraz na skalę światową, w szczególności poprzez realizację inicjatywy z Marakeszu oraz działalność Komisji ds. Trwałego Rozwoju. W tym kontekście do końca 2006 r. Komisja zaproponuje plan działania UE w dziedzinie zrównoważonej konsumpcji i produkcji, który powinien przyczynić się do określenia i pokonania barier w tej dziedzinie, do zwiększenia spójności między odnośnymi obszarami polityki, jak również do podniesienia w tej sferze świadomości społecznej i zmienić zwyczaje w zakresie konsumpcji niezgodne ze zrównoważonym rozwojem.
- Komisja i państwa członkowskie powinny zaangażować się w dialog ze środowiskiem biznesowym i odpowiednimi zainteresowanymi stronami, dążąc do określenia celów dotyczących wyników w zakresie środowiska naturalnego i celów społecznych dla produktów i procesów.
- Komisja i państwa członkowskie opracują formalny proces wymiany dobrych wzorców i wiedzy fachowej w zakresie GPP z możliwością propagowania GPP na szczeblu lokalnym i regionalnym. Komisja będzie ułatwiać regularne, obejmujące całą UE porównania w zakresie GPP, zgodnie z metodą oceny opartą na uzgodnionych obiektywnych parametrach, oraz analizować z państwami członkowskimi najlepsze sposoby rozpropagowania GPP do końca 2006 r. w odniesieniu do innych głównych grup produktów.

- Komisja i państwa członkowskie wzmogą wysiłki ukierunkowane na promowanie i rozpowszechnianie innowacji społecznych i ekologicznych oraz technologii ochrony środowiska poprzez między innymi skuteczną realizację planu działania na rzecz technologii ochrony środowiska (ETAP) przez wszystkie zainteresowane strony w celu tworzenia nowych możliwości gospodarczych i nowych rynków.
- Komisja proponuje rozszerzenie systemów etykietowania sprzętu elektrycznego i samochodów pod względem wydajności energetycznej na inne grupy produktów szkodliwych dla środowiska, w tym produktów o znacznym wpływie na środowisko.
- Państwa członkowskie powinny wspierać kampanie informacyjne wśród sprzedawców detalicznych i innych organizacji promujące zrównoważone produkty, w tym produkty rolnictwa ekologicznego oraz produkty będące przedmiotem uczciwego handlu, jak również produkty niezagrożające środowisku.

### **Ochrona zasobów naturalnych i gospodarowanie nimi**

Cel ogólny    Poprawić gospodarowanie zasobami naturalnymi oraz unikać ich nadmiernej eksploatacji, z uwagi na korzyści przynoszone przez ekosystemy

#### Cele operacyjne:

- Zwiększać wydajność zasobów w celu zmniejszenia ogólnego zużycia nieodnawialnych zasobów naturalnych oraz związane z nimi skutki ekologiczne wykorzystania surowców, a równocześnie wykorzystywać odnawialne zasoby naturalne w tempie nieprzekraczającym ich zdolności regeneracyjnych.
- Zdobyć i utrzymać przewagę konkurencyjną poprzez poprawę efektywności zasobów, między innymi poprzez propagowanie innowacji skutecznych ekologicznie.
- Poprawić gospodarowanie odnawialnymi zasobami naturalnymi, takimi jak zasoby rybne, różnorodność biologiczna, woda, powietrze, gleba i atmosfera oraz unikać ich nadmiernej eksploatacji, odnowić do 2015 r. zdegradowane ekosystemy morskie zgodnie z planem z Johannesburga (2002), w tym osiągnąć maksymalny odłów do 2015 r.
- Zatrzymać utratę różnorodności biologicznej i przyczynić się do znacznego zahamowania tempa utraty różnorodności biologicznej na świecie do 2010 r.
- Skutecznie przyczynić się do osiągnięcia do 2015 r. czterech ustalonych przez ONZ globalnych celów dotyczących lasów.
- Zmniejszać wytwarzanie odpadów i zwiększyć efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych poprzez stosowanie podejścia opartego na cyklu życia i promować ponownego wykorzystywania i recyklingu.

### Konieczne działania:

- W dziedzinie rolnictwa i rybołówstwa państwa członkowskie i Komisja podejmą dalsze działania w ramach nowych programów przewidujących rozwój obszarów wiejskich, zreformowanej wspólnej polityki rybołówstwa, nowych ram prawnych promujących rolnictwo ekologiczne i dobrostan zwierząt, jak również planu działania w sprawie biomasy.
- Komisja i państwa członkowskie powinny opierać się na ze strategii UE w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, którą należy uzupełnić o kilka celów i środków na szczeblu UE. Europejska Agencja Ochrony Środowiska powinna udzielać wsparcia w mierzeniu wydajności zasobów.
- Zrównoważona gospodarka leśna zostanie usprawniona dzięki przyjęciu w 2006 r. planu działania UE w dziedzinie leśnictwa oraz zaangażowaniu Wspólnot w ministerialny proces ochrony lasów w Europie, w tym wykonywanie rezolucji konferencji ministrów.
- Państwa członkowskie powinny ukończyć sieć Natura 2000, w tym nazewnictwo obszarów morskich. Szczególną uwagę powinno się zwrócić na potrzebę lepszego wdrażania zarówno sieci Natura 2000, jak i polityki z zakresu ochrony gatunków i zarządzania.
- Państwa członkowskie powinny realizować unijną strategię różnorodności biologicznej zarówno w wymiarze UE, jak i świata (Konwencja o różnorodności biologicznej) oraz, we współpracy z Komisją, przyjąć środki określające i wdrażające działania priorytetowe z myślą o osiągnięciu celu jakim jest zatrzymanie utraty różnorodności biologicznej do 2010 r. i po tym roku.
- Komisja i państwa członkowskie powinny pracować nad usprawnieniem zintegrowanej gospodarki zasobami wodnymi, środowiska morskiego oraz promowaniem zintegrowanego gospodarowania strefą przybrzeżną.
- Na podstawie komisyjnej zielonej księgi na temat problematyki morskiej poczynwszy od 2008 r. w bardziej zrównoważony i zintegrowany sposób będzie prowadzona polityka z zakresu problematyki oceanicznej i morskiej.

## Zdrowie publiczne

Cel ogólny    Promować zdrowie publiczne na równych warunkach oraz poprawiać ochronę przed zagrożeniami dla zdrowia

### Cele operacyjne:

- Poprawiać ochronę przed zagrożeniami dla zdrowia poprzez rozwinięcie zdolności do skoordynowanego reagowania na takie zagrożenia.
- Nadal poprawiać prawodawstwo w zakresie żywności i paszy, między innymi poprzez weryfikację etykietowania żywności.
- Nadal promować wysokie standardy zdrowia i dobrostanu zwierząt w UE i na świecie.
- Ograniczyć rosnącą zapadalność na choroby cywilizacyjne i przewlekłe, szczególnie w środowiskach i regionach o niekorzystnej sytuacji ekonomicznej.
- Zmniejszyć dysproporcje pod względem stanu zdrowia w państwach członkowskich i między nimi poprzez zajęcie się ogólniejszymi determinantami zdrowia oraz poprzez odpowiednie strategie promowania zdrowia i zapobiegania chorobom. W realizacji tych działań należy uwzględniać międzynarodową współpracę na takich forach, jak WHO, Rada Europy, OECD i UNESCO.
- Do 2020 r. zapewnić taki sposób produkowania, przemieszczania i wykorzystywania substancji chemicznych, w tym pestycydów, aby nie stanowiły poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska. Pod tym względem przełomowym osiągnięciem będzie szybkie przyjęcie rozporządzenia w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), z myślą o ostatecznym zastąpieniu substancji wzbudzających szczególnie duże obawy odpowiednimi alternatywnymi substancjami lub technologiami.
- Poprawić informowanie o zanieczyszczeniu środowiska oraz jego negatywnym wpływie na zdrowie.
- Poprawić stan zdrowia psychicznego oraz zapobiegać samobójstwom.

### Konieczne działania:

- Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, Europejskim Centrum Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC) oraz WHO, będzie w dalszym ciągu rozwijać i wzmacniać zdolności do skoordynowanego reagowania na zagrożenia dla zdrowia na szczeblu UE, jak i na szczeblu poszczególnych państw członkowskich, między innymi poprzez udoskonalanie obecnych planów działania w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom dla zdrowia.

- Komisja i państwa członkowskie będą promować lepszy stan zdrowia i zapobieganie chorobom poprzez zajęcie się determinantami zdrowia we wszystkich właściwych dziedzinach polityki i działaniach. Szczególną uwagę poświęci się przygotowywaniu i wprowadzaniu w życie strategii i środków ukierunkowanych na cywilizacyjne determinanty zdrowia, takie jak zażywanie narkotyków, konsumpcja tytoniu, nadmierne spożywanie alkoholu, ubogi sposób odżywiania, brak aktywności fizycznej oraz choroby przewlekłe.
- Celem polityki zdrowotnej poszczególnych państw członkowskich powinno być opracowanie i wdrożenie strategii, które pomogą kobietom i mężczyznom w osiągnięciu i utrzymaniu dobrego samopoczucia, co poprawi ich komfort psychiczny, ich subiektywne postrzeganie jakości życia oraz ich zdrowie fizyczne i psychiczne.
- Komisja przedstawi wnioski w celu dalszej poprawy prawodawstwa w zakresie żywności i pasz zgodnie z zasadami art. 14 i 15 rozporządzenia (WE) 178/2002 dotyczącego bezpieczeństwa żywności i materiałów paszowych. Istnieje szczególna potrzeba systemowych ulepszeń produkcji i wykorzystania żywności i karmy modyfikowanej genetycznie, tak aby upewnić państwa członkowskie, zainteresowane strony oraz społeczeństwo, że wszelkie decyzje podejmowane są na podstawie oceny ryzyka i zgodnie z zasadami zarządzania ryzykiem, przy czym uwzględnia się również ewentualny długoterminowy wpływ takich decyzji na życie i zdrowie ludzkie, na zdrowie zwierząt i ich dobrostan, na środowisko oraz na interesy konsumentów.
- Komisja wraz z państwami członkowskimi wdroży strategię UE zwalczania HIV/AIDS w UE i w sąsiednich państwach. Państwa członkowskie powinny zintensyfikować wysiłki podejmowane w celu realizacji programu działania UE na rzecz zwalczania HIV/AIDS, gruźlicy i malarii w państwach trzecich. Powinno się ustanowić konkretne powiązania z innymi wspólnotowymi środkami, takimi jak strategia UE na rzecz Afryki.
- Komisja wraz z państwami członkowskimi zwiększy ilość informacji na temat zanieczyszczenia środowiska oraz jego negatywnego wpływu na zdrowie oraz będzie koordynować badania nad powiązaniem między substancjami zanieczyszczającymi środowisko, wystawieniem na ich działanie i ich wpływem na zdrowie w celu pogłębienia naszej wiedzy na temat tego, jakie czynniki środowiskowe są przyczyną problemów zdrowotnych i jak najlepiej im zapobiegać.
- Komisja powinna zaproponować strategię polepszenia jakości powietrza wewnątrz pomieszczeń, ze szczególnym naciskiem na emisję LOZ.



- Komisja i państwa członkowskie poświęcą szczególną uwagę grupom podatnym na zagrożenia, zwłaszcza dzieciom, poprzez uczestnictwo UE w planie działania dla Europy na rzecz środowiska i zdrowia dzieci (CEHAPE).
- Dalsza realizacja przez Komisję i państwa członkowskie ogólnoeuropejskiego programu na rzecz zdrowia i środowiska w odniesieniu do transportu (THE PEP), między innymi poprzez uwzględnienie aspektów środowiskowych i zdrowotnych w kształtowaniu i monitorowaniu polityki transportowej, a także w ocenie jej oddziaływania.

### **Integracja społeczna, demografia i migracja**

Cel ogólny     Stworzyć zintegrowane społeczeństwo dzięki uwzględnieniu solidarności wewnątrz- i międzypokoleniowej oraz zapewnić obywatelom stabilną jakość życia, gdyż jest to koniecznym warunkiem trwałego indywidualnego komfortu

#### Cele operacyjne:

- Realizować cel UE, zgodnie z którym należy podjąć działania na rzecz zdecydowanego zmniejszenia do 2010 r. liczby osób zagrożonych ubóstwem i wyłączeniem społecznym, ze szczególnym uwzględnieniem ubóstwa wśród dzieci.
- Zapewnienie wysokiego poziomu spójności społecznej i terytorialnej na szczeblu UE i w państwach członkowskich oraz poszanowanie różnorodności kulturowej.
- Wspierać państwa członkowskie w ich wysiłkach na rzecz modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego w obliczu starzenia się społeczeństwa.
- Do 2010 r. znacznie zwiększyć liczbę kobiet i starszych pracowników na rynku pracy, zgodnie z ustalonymi celami oraz zwiększyć zatrudnienie migrantów.
- Kontynuować pracę nad polityką UE w dziedzinie migracji, której towarzyszyć mają działania mające na celu silniejszą integrację migrantów i ich rodzin, z uwzględnieniem wymiaru ekonomicznego migracji.
- Redukować negatywne skutki globalizacji dla pracowników i ich rodzin.

- Promować większe zatrudnianie młodych ludzi. Wzmóc wysiłki, by odsetek uczniów przerywających edukację zmniejszył się do 10% oraz by co najmniej 85% osób w wieku 22 lat miało wykształcenie średnie. Do końca roku 2007 każda młoda osoba, która przerwała naukę i pozostaje bez pracy, powinna w ciągu sześciu miesięcy otrzymać propozycję pracy, stażu, dodatkowego szkolenia lub innego rozwiązania ułatwiającego zatrudnienie się; a do roku 2010 termin przedstawienia takiej propozycji powinien wynosić nie więcej niż 4 miesiące.
- Zwiększać liczbę osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

#### Konieczne działania:

- Na podstawie nowych celów i metod pracy w zakresie ochrony socjalnej i integracji społecznej zatwierdzonych na posiedzeniu Rady Europejskiej w marcu 2006 r. państwa członkowskie i Komisja będą kontynuować współpracę, korzystając z otwartej metody koordynacji (OMC). W tym względzie UE i państwa członkowskie zastosują również konieczne środki, by szybko i znacząco zmniejszyć ubóstwo wśród dzieci i stwarzać wszystkim dzieciom równe szanse, niezależnie od ich pochodzenia społecznego, płci czy niepełnosprawności.
- Na podstawie komunikatu w sprawie usług socjalnych użyteczności publicznej Komisja i państwa członkowskie nadal będą dokładać starań, aby usługi socjalne wymiennie przyczyniły się do społecznej integracji i spójności oraz by pomagały osiągnąć cele w zakresie wzrostu i zatrudnienia. Komisja i państwa członkowskie będą również kontynuować prace nad doprecyzowaniem oddziaływania prawodawstwa Wspólnoty na usługi socjalne użyteczności publicznej.
- Państwa członkowskie będą kontynuować wprowadzanie w życie europejskiego paktu na rzecz młodzieży. W ramach zorganizowanego dialogu prowadzonego z młodzieżą podczas każdej prezydencji należy zachęcać organizacje aktywne w dziedzinie europejskiej polityki wobec młodzieży, m.in. Europejskie Forum Młodzieży, by zgłaszały kwestie związane z trwałym rozwojem istotne dla młodych ludzi, poprzez przygotowywanie takich dialogów między młodzieżą a rządami.
- Państwa członkowskie i UE będą wprowadzać w życie europejski pakt na rzecz równości płci uzgodniony podczas posiedzenia Rady Europejskiej w marcu 2006 r.

- Wobec starzenia się społeczeństw we wszystkich państwach Europy, stabilność i wystarczalność emerytur i rent pozostaną istotną kwestią przez najbliższe dekady. UE będzie nadal wspierać wysiłki państw członkowskich w zakresie modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego i zapewnienia ich trwałości. Państwa członkowskie powinny zmniejszyć zadłużenie w satysfakcjonującym tempie, a równocześnie podnosić zatrudnienie i wydajność i reformować system opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej.
- W 2006 r. Komisja przyjmie komunikat w sprawie demograficznej przyszłości Europy, w którym zostanie przeanalizowane, jak UE może pomóc państwom członkowskim sprostać stojącym przed nimi wyzwaniom demograficznym, zwłaszcza poprzez promowanie strategii aktywnego i zdrowego starzenia się, łączenie życia zawodowego i rodzinnego, lepsze warunki dla rodzin, a także uwzględnianie wpływu imigracji.
- Państwa członkowskie powinny przeanalizować ewentualny wpływ zmian demograficznych na gospodarkę przestrzenną, konsumpcję zasobów i energii, jak i mobilność, a także uwzględnić ten wpływ w planowaniu i inwestycjach na wszystkich szczeblach.
- UE i państwa członkowskie będą nadal rozwijać politykę UE w zakresie migracji, czemu towarzyszyć będą działania ukierunkowane na silniejszą integrację migrantów i ich rodzin, zwłaszcza poprzez plan polityczny w zakresie migracji obejmującego procedury przyjmowania cudzoziemców. Zintensyfikują współpracę z państwami trzecimi i będą dążyć do wypracowania wspólnego podejścia do kontroli nad przepływami migracyjnymi. W 2006 r. Komisja przedstawi komunikat w sprawie przyszłych priorytetów w walce z nielegalną imigracją.

## Wyzwania w zakresie globalnego ubóstwa i trwałego rozwoju

Cel ogólny	Aktywnie propagować na całym świecie trwały rozwój i dopilnować, by polityka wewnętrzna i zewnętrzna Unii Europejskiej była zgodna z globalnymi celami trwałego rozwoju oraz z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii
------------	---

### Cele operacyjne:

- Osiągnąć znaczne postępy w realizacji zobowiązań UE związanych z uzgodnionymi na forum międzynarodowym celami, szczególnie z zadaniami zawartymi w Deklaracji milenijnej, jak również celami ustalonymi podczas Światowego Szczytu w sprawie Trwałego Rozwoju, który odbył się w Johannesburgu w 2002 r., oraz w podobnych inicjatywach, takich jak porozumienie z Monterrey w sprawie finansowania rozwoju, program rozwoju z Ad-Dauh (Doha) oraz deklaracja z Paryża w sprawie harmonizacji pomocy.
- Uczestniczyć w procesie ulepszania międzynarodowych zasad gospodarowania środowiskiem (IEG), w szczególności w kontekście działań wynikających ze światowego szczytu z 2005 r. – oraz wzmocnienia wielostronnych porozumień dotyczących ochrony środowiska (MEA).
- Do 2015 r. zwiększyć pomoc do 0,7 % dochodu narodowego brutto (DNB), osiągając pośredni cel 0,56 % w 2010 r.
  - i) Państwa członkowskie, które nie osiągnęły jeszcze poziomu oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) równego 0,51% DNB, podejmują się w ramach swoich procedur przydziału środków budżetowych osiągnąć ten poziom do roku 2010, natomiast państwa członkowskie, które przekroczyły już ten poziom, zobowiązują się utrzymywać ten stan.
  - ii) Państwa członkowskie, które przystąpiły do UE po 2002 r. i które nie osiągnęły poziomu ODA równego 0,17% DNB, dążą, w ramach swoich procedur przydziału środków budżetowych, do osiągnięcia go do 2010 r., natomiast państwa członkowskie, które przekroczyły już ten poziom, zobowiązują się utrzymywać ten stan;
  - iii) Państwa członkowskie podejmują się osiągnąć poziom ODA równy 0,7% DNB do 2015 r., natomiast gdy państwa członkowskie, które już go osiągnęły, zobowiązują się do zachowania poziomu przewyższającego ten cel; państwa członkowskie, które przystąpiły do UE po 2002 r., będą dokładały starań, by do 2015 r. zwiększyć ODA do poziomu 0,33% DNB.
- Propagować trwały rozwój w kontekście negocjacji w ramach WTO, zgodnie z preambułą do porozumienia z Marrakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), gdzie trwały rozwój jest określony jako jeden z głównych celów tej organizacji.

- Zwiększyć skuteczność, spójność i jakość polityki UE i państw członkowskich w zakresie pomocy w latach 2005-2010.
- Włączyć kwestie związane z trwałym rozwojem do wszystkich polityk zewnętrznych UE, w tym do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, m.in. przez uczynienie tej problematyki przedmiotem wielostronnej i dwustronnej współpracy na rzecz rozwoju.

#### Konieczne działania:

- Wprowadzenie w życie inicjatywy UE „Woda dla życia”, inicjatywy energetycznej UE na rzecz zwalczania ubóstwa oraz trwałego rozwoju, jak również johannesburskiej koalicji na rzecz odnawialnych źródeł energii i podejścia strategicznego do międzynarodowego zarządzania chemikaliami (SAICM).
- Rozwój wspólnych ram unijnego programowania poprzez szersze wykorzystanie wspólnych działań i współfinansowanie projektów oraz zwiększanie spójności pomiędzy rozwojem i innymi kierunkami polityki. Jakość i skuteczność pomocy można by podwyższyć między innymi poprzez skuteczne wsparcie budżetowe, redukcję zadłużenia i uniezależnienie pomocy od spełnienia różnych warunków.
- Państwa członkowskie i Komisja powinny wprowadzać w życie strategie UE na rzecz Afryki, Ameryki Łacińskiej i państw Pacyfiku.
- Komisja i państwa członkowskie wzmogą wysiłki ukierunkowane na wykorzystanie globalizacji w interesie trwałego rozwoju poprzez intensyfikację działań, by uczynić międzynarodowy handel i międzynarodowe inwestycje narzędziami służącymi osiągnięciu rzeczywistego trwałego rozwoju o wymiarze globalnym. W tym kontekście UE powinna współpracować ze swoimi partnerami handlowymi nad podwyższaniem standardów ochrony środowiska i standardów socjalnych oraz powinna wykorzystać w tym celu wszelkie możliwości, jakie dają regionalne lub dwustronne umów o współpracy lub handlu.
- Inwestycje dokonywane za pośrednictwem Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz partnerstwa UE-Afryka na rzecz infrastruktury powinny wspierać osiągnięcie celów związanych z trwałym rozwojem. Europejski Bank Inwestycyjny powinien dokonać oceny swojej działalności kredytowej pod kątem jej wkładu w osiągnięcie milenijnych celów rozwoju i uzyskanie trwałego rozwoju.
- Państwa członkowskie i Komisja powinny współpracować nad promowaniem idei UE, by przekształcić Program NZ ds. Ochrony Środowiska (UNEP) w wyspecjalizowaną agencję ONZ lub Organizację NZ ds. Ochrony Środowiska (UNEO) z siedzibą w Nairobi, wzmocnionym mandatem oraz stabilnym, wystarczającym i przewidywalnym finansowaniem.

## **PRZEKROJOWE POLITYKI PRZYCZYNIAJĄCE SIĘ DO ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OPARTEGO NA WIEDZY**

- **Edukacja i szkolenia**

14. Edukacja jest warunkiem koniecznym dla propagowania zmian zachowań i zapewniania wszystkim obywatelom kluczowych kompetencji potrzebnych do osiągnięcia trwałego rozwoju. Udane odwrócenie trendów sprzecznych z trwałym rozwojem będzie w dużym stopniu zależeć od wysokiej jakości edukacji na rzecz trwałego rozwoju na wszystkich poziomach nauczania, w tym edukacji w takich kwestiach jak zrównoważone wykorzystanie różnych form energii i systemów transportowych, modele zrównoważonej produkcji i konsumpcji, zdrowie, przygotowanie do korzystania ze środków masowego przekazu oraz odpowiedzialne postawy obywatelskie w kwestiach globalnych.
15. Edukacja może przyczynić się do zwiększenia spójności społecznej i dobrobytu dzięki inwestycjom w kapitał społeczny i zapewnieniu równych szans oraz uczestnictwa obywateli – zwłaszcza pochodzących z grup o niekorzystnej sytuacji ekonomicznej – w celu podniesienia poziomu świadomości i zrozumienia złożonego charakteru współczesnego świata i dotyczących go licznych współzależności. Edukacja dająca kobietom i mężczyznom kompetencje zwiększające możliwości ich zatrudnienia i umożliwiającą znalezienie wysokiej jakości zatrudnienia odgrywa również kluczową rolę w zwiększaniu konkurencyjności UE.
16. Na podstawie komunikatu „i2010 - Europejskie społeczeństwo informacyjne na rzecz wzrostu i zatrudnienia” Komisja i państwa członkowskie powinny odnieść się do takich kwestii, jak równość szans, umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz różnice regionalne.
17. W kontekście ogłoszonej przez ONZ Dekady Edukacji na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (2005–2015) państwa członkowskie mogą kontynuować rozwój swoich krajowych planów działania, korzystając w szczególności z programu prac „Edukacja i szkolenia 2010”, którego cele koncentrują się na kwestiach jakości i istotności, dostępu dla wszystkich oraz otwartości systemów i instytucji na społeczeństwo i szersze otoczenie. Państwa członkowskie mogą rozwijać edukację na rzecz trwałego rozwoju i ukierunkowane szkolenia dla specjalistów w kluczowych sektorach, takich jak budownictwo, energetyka i transport. Szczególną uwagę należy poświęcać szkoleniu nauczycieli. Powinny one również realizować Strategię ONZ/EKG na rzecz edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju przyjętą w Wilnie w 2005 r. Edukację na rzecz zrównoważonego rozwoju należy również propagować na poziomie UE. Parlament Europejski i Rada przyjmą w 2006 r. zintegrowany program działań w dziedzinie uczenia się przez całe życie na lata 2007–2013.

- **Badania naukowe i rozwój technologii**

18. Badania nad trwałym rozwojem muszą obejmować krótkoterminowe przedsięwzięcia wspierające podejmowanie decyzji, jak również długoterminowe wizje, i muszą one zajmować problemami o charakterze zarówno globalnym, jak i regionalnym. Badania te muszą zachęcać do stosowania interdyscyplinarnych i transdyscyplinarnych sposobów podejścia z udziałem nauk społecznych i przyrodniczych oraz zapełniać lukę pomiędzy nauką, formułowaniem polityk i ich realizacją. Należy dalej umacniać pozytywny wpływ techniki na „rozumny wzrost” (ang. *smart growth*). Nadal odczuwana jest pilna potrzeba dalszych badań nad wzajemnymi związkami między systemami społecznymi, ekonomicznymi i ekologicznymi oraz metodami i narzędziami analizy zagrożeń, prognozowania i prognozowania wstecznego (*backcasting*), jak również systemami prewencji.
19. Kluczowe znaczenie ma w tym kontekście zapewnienie skutecznej realizacji siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji, obejmującego środowiska akademickie, przemysł i decydentów oraz postęp we wdrażaniu planu działań na rzecz technologii środowiskowych.
20. W celu lepszego zrozumienia wzajemnych związków między trzema wymiarami trwałego rozwoju można rozszerzyć podstawowy system rachunkowości dochodu narodowego w sposób pozwalający między innymi uwzględnić pojęcia zapasów i przepływów oraz pracy nierynkowej, a także w większym stopniu uzupełnić go o rachunki satelitarne, np. dotyczące wydatków na ochronę środowiska, przepływy materiałów, z uwzględnieniem międzynarodowych dobrych wzorców.
21. Uczelnie, instytuty badawcze i przedsiębiorstwa prywatne mają wszystkie do odegrania zasadniczą rolę w propagowaniu badań wspierających wysiłki mające zapewnić, że wzrost gospodarczy i ochrona środowiska wzajemnie się wzmacniają. Uniwersytety i inne wyższe uczelnie odgrywają kluczową rolę związaną z zapewnieniem kształcenia i szkolenia pozwalającego wyposażyć wykwalifikowanych pracowników w kompetencje niezbędne do pełnego rozwoju i wykorzystania zrównoważonych technologii. Powinny one również przyczyniać się do zarządzania oddziaływaniem na środowisko w sposób minimalizujący negatywny wpływ tego oddziaływania, stosując interdyscyplinarne sposoby podejścia i wykorzystując istniejące sieci. Należy zachęcać do tworzenia partnerstw i do współpracy między uniwersytetami oraz szkołami wyższymi w Europie i krajach trzecich oraz do zapewniania warunków sprzyjających powstawaniu sieci współpracy i wymianie doświadczeń.

## FINANSOWANIE I INSTRUMENTY EKONOMICZNE

22. Przy realizacji swoich polityk, UE będzie dążyć do wykorzystania pełnego zakresu instrumentów. Należy stosować najodpowiedniejsze instrumenty ekonomiczne sprzyjające przejrzystości rynków i kształtowaniu się cen na poziomie odzwierciedlającym rzeczywiste ekonomiczne, społeczne i środowiskowe koszty produktów i usług (zapewnienie właściwych cen). Należy umieć dostrzegać stwarzane przez te instrumenty możliwości łączenia ochrony środowiska z „rozumnym wzrostem gospodarczym” i wykorzystywania sytuacji przynoszących korzyści wszystkim. Ponadto należy oceniać stosowność takich instrumentów na podstawie zestawu kryteriów, w tym ich oddziaływania na konkurencyjność i wydajność.
23. Państwa członkowskie powinny rozważyć dalsze kroki służące przenoszeniu obciążeń podatkowych z pracy na zużycie zasobów i energii lub zanieczyszczenie środowiska, by w ten sposób przyczynić się do realizacji celów UE dotyczących zwiększania zatrudnienia i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko przy optymalnym stosunku kosztów do korzyści. W tym kontekście Komisja powinna zgromadzić istotne informacje do 2007 r.
24. Komisja powinna do 2008 r. przedstawić dla poszczególnych branż harmonogram reform dotacji wywierających znaczne niekorzystne oddziaływanie na środowisko i niemożliwych do pogodzenia z trwałym rozwojem, w celu ich stopniowej eliminacji.
25. Aby zapewnić optymalne wykorzystanie i ukierunkowanie środków finansowych UE w celu propagowania trwałego rozwoju, państwa członkowskie i Komisja powinny działać w sposób skoordynowany, pozwalający lepiej wykorzystać uzupełniający się charakter i synergię pomiędzy różnymi składnikami mechanizmów współfinansowania w ramach wspólnoty lub pochodzących z innych źródeł, takich jak polityka spójności, rozwój obszarów wiejskich, instrument Life+, badania naukowe i rozwój technologiczny (RTD), program na rzecz konkurencyjności i innowacji (CIP) i Europejski Fundusz Rybołówstwa (EFR).



## KOMUNIKACJA, MOBILIZACJA ZAINTERESOWANYCH STRON I POMNAŻANIE SUKCESU

26. Komisja będzie włączać zagadnienia trwałego rozwoju w główny nurt swych działań informacyjnych, podnoszących poziom świadomości, oraz działań komunikacyjnych i wraz z innymi instytucjami wspólnotowymi będzie nadal organizować imprezy i spotkania zainteresowanych stron poświęcone różnym aspektom strategii, w celu upowszechniania nowych pomysłów i wymiany dobrych wzorców. W tym kontekście Komisja powinna opracować popularny przewodnik dotyczący omawianej strategii, obejmujący dobre wzorce i dobre polityki państw członkowskich, by przyczynić się do podniesienia poziomu publicznej świadomości zagadnień trwałego rozwoju. Należy korzystać z wartościowych narzędzi komunikacyjnych w celu określenia wpływu działań człowieka na zachowanie zdolności Ziemi do utrzymywania życia w całej jego różnorodności.
27. Komisja powinna wypracować konkretną i realistyczną wizję osiągnięcia przez UE trwałego rozwoju w ciągu najbliższych 50 lat. Wizja taka powinna zostać przygotowana z udziałem innych podmiotów i określać główne cele długookresowe, a także przedstawiać etapy pośrednie i kroki prowadzące do ich osiągnięcia.
28. Państwa członkowskie odgrywają kluczową rolę w ukierunkowaniu działań komunikacyjnych na najbardziej odpowiedni szczebel.
29. W kontekście istotnego znaczenia szczebla lokalnego i regionalnego dla trwałego rozwoju i budowy kapitału społecznego, celem nadrzędnym jest rozwijanie na obszarach miejskich i wiejskich społeczności opartych na zasadzie trwałego rozwoju, będących miejscem życia i pracy dla swych członków, wspólnie działających na rzecz wysokiej jakości życia. Takie sposoby podejścia, jak Agenda Lokalna 21 i inne procesy z szerokim udziałem społeczeństwa, wymagają dalszego wzmocnienia i promocji. Należy zachęcać samorządy, miasta i wsie do podpisywania i realizacji zobowiązań z Aalborga. Działania te powinny być wspierane przez sieci na różnych szczeblach.
30. W tym kontekście prosi się Komisję o opracowanie możliwych opcji w dziedzinie propagowania „Kampanii na rzecz Trwałego Rozwoju Europejskich Miast”, umożliwiającej wymianę dobrych wzorców, w tym opracowywanie kryteriów jakościowych, wskaźników i instrumentów takich jak ocena oddziaływania. Najlepsze inicjatywy podejmowane przez władze regionalne i lokalne w dziedzinie trwałego rozwoju będą corocznie nagradzane. Komisja będzie prosić inne instytucje UE i organizacje o sugestie dotyczące najlepszych sposobów zorganizowania tych działań.

31. Czołowi przedsiębiorcy oraz inne kluczowe zainteresowane podmioty, w tym organizacje pracowników i organizacje pozarządowe, powinny pilnie podjąć wraz z przywódcami politycznymi rozważania na temat średniookresowych i długookresowych polityk niezbędnych dla trwałego rozwoju oraz wysunąć propozycje ambitnych działań przedsiębiorstw, wykraczających poza obowiązujące minimalne wymogi prawne. Wniosek dotyczący wspomagania tego procesu zostanie przedstawiony przez Komisję w 2007 r. Zgodnie z założeniami europejskiego sojuszu na rzecz społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (ang. *Corporate Social Responsibility*, CSR), należy umacniać świadomość odpowiedzialności przedsiębiorstw w kwestiach społecznych i środowiskowych i propagować wiedzę o tej odpowiedzialności.
32. UE przyjmuje z zadowoleniem inicjatywy podejmowane przez społeczeństwo obywatelskie w celu umacniania poczucia odpowiedzialności za trwały rozwój i dlatego zintensyfikuje dialog z właściwymi organizacjami i forami mogącymi dostarczyć cennych wskazówek poprzez zwrócenie uwagi na przypuszczalne skutki obecnie prowadzonych polityk dla przyszłych pokoleń. W tym kontekście UE będzie również nadal zachęcać do pełnej realizacji postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska.

## **REALIZACJA, MONITOROWANIE I DALSZE DZIAŁANIA**

33. Komisja będzie przedstawiać co dwa lata (poczynając od września 2007 r.) sprawozdanie z postępów prac nad realizacją strategii trwałego rozwoju przez UE i państwa członkowskie, włączając w to przyszłe priorytety, kierunki i działania. Odnośnie do monitorowania na poziomie UE Komisja, analizując sytuację w kontekście opisanych wyżej wyzwań, będzie posługiwać się kompleksowym zestawem wskaźników trwałego rozwoju (SDI), z uwzględnieniem sprawozdania EUROSTAT-u dotyczącego monitoringu trwałego rozwoju, które ma być aktualizowane co dwa lata, jak również najnowszych danych naukowych, a także rozwoju sytuacji w kontekście kluczowych działań UE (strategii, planów działania, prawodawstwa).
34. Aby zapewnić podejście do złożonych zagadnień trwałego rozwoju w sposób kompleksowy, a zarazem pogłębiony, wskaźniki należy opracowywać na właściwym poziomie szczegółowości, by zapewnić właściwą ocenę sytuacji w odniesieniu do każdego konkretnego wyzwania.

35. Komisja przy współpracy państw członkowskich, działając za pośrednictwem grupy roboczej ds. wskaźników trwałego rozwoju, będzie dalej rozwijać wskaźniki i dokonywać ich przeglądów, tak aby podnosić ich jakość i porównywalność, a także poprawiać ich dostosowanie do potrzeb odnowionej strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju, uwzględniając również inne inicjatywy dotyczące wskaźników i koncentrując się na wskaźnikach uznanych za najbardziej potrzebne.
36. Najpóźniej w roku 2007, a następnie w regularnych odstępach, Rada będzie analizować postępy w dziedzinie wskaźników trwałego rozwoju i rozważać zatwierdzenie ograniczonego zestawu wskaźników do celów monitorowania strategii trwałego rozwoju na poziomie UE i do celów komunikacyjnych.
37. W odniesieniu do poziomu krajowego sprawozdanie Komisji z postępów prac będzie opierać się na działaniach podejmowanych przez państwa członkowskie w celu realizacji strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju i wynikach uzyskanych w wyniku przeprowadzenia wzajemnych ocen. Każde państwo członkowskie mianuje przedstawiciela pełniącego rolę punktu kontaktowego ds. strategii trwałego rozwoju, mającego możliwość dostarczenia, najpóźniej od czerwca 2007 r. (a następnie w dwuletnich odstępach), koniecznych danych na temat postępów osiągniętych na poziomie krajowym zgodnie z krajowymi strategiami trwałego rozwoju, uwzględniających w stosownych przypadkach rozwój sytuacji na poziomie niższym od krajowego. Wykorzystywane będą również w optymalny sposób informacje zawarte w innych sprawozdaniach przedstawianych przez państwa członkowskie.
38. Na podstawie sprawozdania Komisji z postępów prac i materiałów Rady, Rada Europejska podczas swego grudniowego posiedzenia powinna dokonywać co dwa lata (począwszy od 2007 r.) przeglądu postępów i priorytetów oraz określać ogólne kierunki polityk, strategie i instrumenty na rzecz trwałego rozwoju, z uwzględnieniem priorytetów wynikających ze strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. W ten sposób wyniki strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju będą mogły stanowić wkład w prace związane z procesem lizbońskim, w tym w dziedzinie zintegrowanych wytycznych, co zapewni spójne podejście do kwestii o charakterze przekrojowym, takich jak zmiany klimatu, efektywność energetyczna, starzenie się społeczeństw i spójność społeczna.

39. Parlament Europejski zostanie zaproszony do przedstawienia swoich poglądów w kontekście przyszłych analiz postępów i nawiązania bliskiej współpracy z Radą i Komisją w celu zapewnienia możliwie najszerszego poparcia dla strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju. Parlament Europejski może również współpracować z parlamentami krajowymi. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny powinien odgrywać aktywną rolę w kreowaniu odpowiedzialnych postaw, między innymi poprzez stymulowanie dyskusji na poziomie UE, i jest zachęcany do wnoszenia wkładu w opracowywane co dwa lata sprawozdanie Komisji, obejmującego zestawienie dobrych wzorców stosowanych przez jego członków. Komitet Regionów może zapewniać utrzymywanie kontaktów na poziomie niższym od krajowego i na szczeblu lokalnym.
40. Państwa członkowskie opracowujące krajowe strategie trwałego rozwoju po raz pierwszy powinny ukończyć to zadanie do czerwca 2007 r. Przyszłe przeglądy krajowych strategii trwałego rozwoju należy podejmować w świetle zmienionej strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju, tak by zapewnić ich jednolitość, spójność i wzajemne wspieranie się, z uwzględnieniem szczególnych okoliczności dotyczących poszczególnych państw członkowskich.
41. Przeprowadzane na zasadach dobrowolności wzajemne oceny krajowych strategii trwałego rozwoju powinny rozpocząć się w pierwszej grupie państw członkowskich w 2006 r. W ocenach tych powinni brać udział przedstawiciele władz i zainteresowane podmioty z innych państw członkowskich, w tym przedstawiciele krajowych komitetów ds. trwałego rozwoju oraz, w stosownych przypadkach, obserwatorzy międzynarodowi. Wzajemne oceny mogą koncentrować się na strategiach ujmowanych całościowo albo na konkretnych zagadnieniach. Powinny one również prowadzić do wskazywania przykładów dobrej polityki i dobrych wzorców. Kolejna runda wzajemnych ocen mogłaby rozpocząć się w 2007 r. z udziałem następnej grupy państw członkowskich. Wsparciem dla wzajemnych ocen mogą być dane naukowe pochodzące z ocen zewnętrznych.
42. Państwa członkowskie mogą wykorzystywać istniejącą Europejską Sieć Trwałego Rozwoju w celu ułatwienia wymiany dobrych wzorców i doświadczeń. Może ona służyć zestawianiu poglądów na temat konkretnych priorytetowych tematów i kwestii, które państwa członkowskie powinny przedyskutować w celu zilustrowania przykładami i udokumentowania dobrej polityki i dobrych wzorców. Sieć ta mogłaby być również wykorzystywana do szerszego włączania kwestii trwałego rozwoju w główny nurt polityki oraz poprawy integracji w wymiarze pionowym i spójności procesów kształtowania polityki na szczeblu UE, krajowym i niższym od krajowego.

43. Państwa członkowskie powinny rozważyć wzmocnienie krajowych komitetów doradczych ds. trwałego rozwoju, w których skład wchodzi rozmaite zainteresowane podmioty, lub powołanie takich komitetów, jeżeli jeszcze nie istnieją, w celu stymulowania rzeczowych dyskusji, służenia pomocą w opracowywaniu krajowych strategii trwałego rozwoju lub udziału w ocenach postępów na poziomie krajowym i unijnym. Krajowe komitety ds. trwałego rozwoju mają za zadanie zwiększenie zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego w kwestie trwałego rozwoju i wzmocnienie powiązań między różnymi politykami i poziomami polityki, także poprzez wykorzystanie tworzonej przez nie sieci europejskich komitetów doradczych ds. ochrony środowiska i trwałego rozwoju (EEAC).
44. Instytucje UE powinny usprawnić wewnętrzną koordynację polityki między różnymi sektorami. Rada (ds. Ogólnych) powinna zapewnić koordynację strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju w wymiarze horyzontalnym, natomiast inne składy Rady powinny sprawdzać jej realizację we właściwych dla siebie dziedzinach. Dokonując oceny postępów, Rada powinna rozważać różne możliwości dalszego usprawnienia swoich prac w celu zapewnienia właściwej realizacji strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju.
45. Najpóźniej w 2011 r. Rada Europejska zdecyduje, kiedy trzeba będzie podjąć kompleksowy przegląd strategii UE dotyczącej trwałego rozwoju.
-